

Tipografia:
BRASOVU, piața mare Nr. 22
 Căzilei nr. 22 nu se primosol. Manuscrisurile nu se retrimite!

Biroul de anunțuri:
 Brașov, piața mare Nr. 22

Inserate mai primosol în Viena
 Hudeșiț Mosse-Hausenstein & Volger
 (H. Haus), Henric Schöckel, Alois
 Hernalz, M. Dukas, A. Oppelt, J. Don-
 nerberg; în Budapesta: A. V. Gold-
 berger, Anton Masas, Koltzsch Bernat;
 în Frankfurt: G. L. Domb; în Ham-
 burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o soră
 armonioasă pe o coloană 6 cr.
 și 30 cr. sâmbra pentru a pu-
 blicare. Publicări mai dese
 după tariful și învoială.
 Reclame pe pagina III-a o
 soră 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU LIV.

„Gazeta” are în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria.
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 franci, pe trei luni
 10 franci.
 Se primumără la toate oficiile
 poștale din țară și din afară
 și la d. colecțorii.
 Abonamentul pentru Brașov:
 la administrațiune, piața mare
 Nr. 22, etajul I.: pe un an
 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
 luni 2 fl. 50 cr. Cu dăruț la
 casă: Pe un an 12 fl., pe
 șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Ună exemplară 8 cr. v. a. sau
 15 bani.
 Atât abonamentele cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte.

Nr. 120.

Brașov, Mercuri 29 Maiu (10 Iunie).

1891

Brașov, 28 Maiu v.

Discușiunea privitoare la intro-
 ducerea administrațiunii de stat
 se continuă cu multă vioiciune în
 camera din Pesta.

La această vioiciune contribuie
 în rândul întâi atitudinea celor
 din stânga extremă maghiară, cari,
 cu toate căldurile, strigă, demon-
 strază, întrerupă mereu și vorbesc
 la rândul lor cu orele întregi.

În zilele acestea membrii par-
 tidei independente și dela 48 s'au
 adunat anume spre a se sfătui,
 cum se procedă mai departe în
 cestiunea proiectului de lege pen-
 tru introducerea administrațiunii de
 stat. Unul din membri, contele
 Gabriel Karolyi, ceru ca partida să se
 pronunțe printr'ună concludă, că
 vră se facă obstrucțiune. El a des-
 fășurat un plan de obstrucțiune
 destul de original.

„Proiectul de lege”, duse con-
 tele G. Karolyi, „are 279 de para-
 grafi; în contra lui se luptă 90
 de membri ai partidei independen-
 te. Dacă fiă-care din noi va
 face la fiă-care paragraf trei amen-
 damente, séu va propune în lo-
 culă fiă-cărui paragraf ună al-
 tulă nouă, decât mai departe vom
 provoca la fiă-care paragraf o
 desbatere vehementă și decât vom
 cere pentru fiă-care propunere vo-
 tarea nominală, atunci desbaterea
 nu va dura până la Septemvre,
 nici până la Noemvre, ci timp
 de patru-șapte și șapte de ani și
 proiectul nu se va face lege.”

Propunerea această firesce, că
 n'a putut fi ridicată la valoare de
 concludă, s'a evitată chiar să se
 pronunțe pe față obstrucțiunea, dér
 în principiu ea a fostă adoptată.

Acăsta o dovedesce și impre-
 jurarea, că, după o discușiune mai
 lungă, conferența a ales „pentru
 conducerea desbaterilor” o comi-
 siune, care este neapărat de lipsă
 decât e vorba de a se executa ob-
 strucțiunea. Acăstă comisiune va

avé să se îngrijescă, ca în cameră
 să fiă totdeauna de față ună nu-
 mără suficientă de membri ai par-
 tidei și de vorbitori și mai ales
 va vé să pregătescă materialul
 de lipsă pentru înmulțirea votă-
 loră nominale, precum amenda-
 mente, proiecte de rezoluțiuni, pa-
 ragrafi noi și altele.

Pre când astfelii cei din stânga
 extremă facă toate pregătirile pentru
 o rezistență desperată, în apărarea
 ultimelor rămășițe ale autonomiei
 comitatense, partida dela guvernă
 nu mai scie, cum și cu ce să mo-
 tiveze mai drastic și mai cu suc-
 ces „imperioasă necesitate” de a
 se introduce administrațiunea de stat.

Amă vădită, că celă mai prin-
 cipală argumentă, ce-lă aducă în-
 ante guvernamentalii pentru a face
 populară și între Ungurii neași
 idea de-a se reforma administra-
 tiunea în favorulă puterei statului,
 este, că prin această reformă se
 potă mai cu succes supraveghia
 și ține în frâu naționalitățile ne-
 maghiare.

Acuma în urmă cei dela putere
 au aflată de bine a desfășura pen-
 tru scopulă arătată și cestiunea
 transilvană, chiar cu risiculă de-a
 mărturisi, că ea în adevără există,
 cu toate afirmările loră contrare.

Celă mai acreditat organă ală
 guvernului unguresc vine și ape-
 lăză la „bunulă simț” ală socie-
 tății maghiare ardelenă, ca să sprij-
 înescă proiectulă de lege ală d-lui
 Szapary, deorece administrațiunea
 de stat în Ardeală „este pretinsă
 de supremele interese naționale
 maghiare.”

E vorba de-a se scuti prin-
 tr'ensă parlamentarismul și ideia
 de stat maghiar, acelă parlamen-
 tarismă, care privilegiază o sin-
 gură rasă și eschide cu totulă pe
 toate celelalte; acea ideă de stat,
 care declară milioane de locuitori
 ai țerei ca dușman ai statului.
 Și ca să nu fiă isolată vocea or-

ganului guvernamentală, se ridică
 și în cameră mamelucă de totă
 soiulă spre a striga în gura mare,
 că proiectulă are menirea, de-a
 delătura răulă, ce isvovesc din
 relațiunile naționalităților, cari în
 Transilvania suntă mai critice
 ca ori și unde.

Statulă trebuie să aibă mână
 de fieră, strigă ei, pentru-că alt-
 feliu nu va pută să pună stavilă
 uneltiriloră anti-naționale ale Ro-
 mâniloră etc.

Nu-i pentru prima-ora, că cei
 dela putere se folosesc de aceste
 argumente. De câte-ori s'a trac-
 tată de o restricțiune a dreptului
 autonom și a libertăților popo-
 rului, ei au adus înainte ca „ra-
 țione de stat” necesitatea de a se
 sugruma naționalitățile, de a se
 nimici ori-ce dezvoltare de sine
 stătătoare națională în Ardeală. E
 clară, că pentru o astfelu depro-
 gramă, adevăratulă ideală ală ce-
 loră urmăresc, trebuie să fiă
 despotismulă căzăcesc.

Aici încetăză cu desăvârșire ori
 ce liberalism și iese la ivelă, în-
 drășneț și cu nerușinare, adevă-
 rata fire a asiaticiloră.

Contra acestoră porniri, apără-
 torii autonomiei comitatense din
 stânga extremă suntă neputincioși
 și toate contra-argumentele loră
 nu folosescă nimic. Ei trebuie
 să suporțe acuma tristele conse-
 cvențe ale fapteloră loră; n'au cu-
 vântă, când apără libertatea po-
 porului maghiar, pentru-că au
 fostă și suntă complicită celoră dela
 putere în sugrumarea naționali-
 tățiloră.

Sic vos non vobis!

CRONICA POLITICĂ.

— 28 Maiu (9 Iunie).

— Garașanin se exprimă cătră co-
 respondentulă diarului „L'Eclair”, că es-
 pulsarea reginei Natalia s'a săvârșit în
 contra tuturoră drepturiloră, că acum în

Serbia se află o domniă arbitrară și că
 turburările provocate de espulsarea aceea
 suntă numai antemergătorii unoră eve-
 nimente mai mari. Revolta a fostă in-
 dreptată în contra reginei, care e în
 gradulă celă mai mare nepopulară și a
 cărei existente nu o mai voescă popo-
 rulă. Se pare că Serbia e liniștită, dér
 liniștea această e numai superficială. Elă
 e convinsă, că se pregătesc evenimente
 mari, cari pună în jocă sorțea țării.

— Cu deosebire cestiunea reînnoirii
 alianței triple preocupă presa rusescă.
 „Novoie Vremia” se îndoiesce, că Italia
 este gata să reînnoască alianța triplă fi-
 ind-că pozițiunea economică a regatului
 nu mai permite pe viitoră pregătiri mi-
 litare. Afară de aceea, dice numita fôia,
 Italia nu trage aici ună folosă dela tri-
 pla alianță, și numai Germania are in-
 teresă, ca să țină pe Italia în alianța
 triplă, pentru-că să-o țină departe de
 Franca. Dealtmintelea, încheiă fôia,
 cestiunea reînnoirii triplei alianțe e pen-
 tru Rusia cu totulă indiferentă. Totă
 asemenea judecă și foile Novosti și Gra-
 danin.

— Diarele rusesci se exprimă foarte fa-
 vorabilă despre esposițiunea francesă
 din Moscva. „Novoie Vremia” scrie: Gu-
 vernulă republicei a treia pôte acum să
 dică, că și-a ajunsă scopulă principală.
 Prea măritulă stăpânitoră ală poporului
 rusesc prin prezența sa la esposițiune
 a dovedită, că simpatizează pe deplină
 cu motivele, cari au îndemnată pe Fran-
 cesi ca să facă în inima Rusiei, esposi-
 tiunea minunateloră loră produse.

„Novosti” dă visitei acesteia, o însem-
 nătate politică și dice: „Intrăga lume e
 acum martoră a relațiuniloră cordiale
 între aceste două state puternice din
 Nordulă și din Vestulă Europei. Faptulă
 acestei amiciții căștigă o mare însemnă-
 tate cu deosebire acum când s'a pusă
 pe tapetă reînnoirea alianței triple. Față
 de această ligă așa dică de pace stă o altă ligă
 și mai puternică și care se basază pe nise
 relațiuni temeinice. În locă de alianță
 rășboinică pe hărțiă formeză Rusia și
 Franca o alianță faptică pe terenulă
 intereseloră reciproce ale poporiloră.”

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

DOCUMENTE

privitoare la mișcările Românilor
 din anii 1848—49.

Publicate de Silvestru Moldovană.

Documentele, ce se voră pu-
 blica sub această titulă suntă parte
 corespondențe, ordine (porunci),
 declarații, raporturi etc., parte chi-
 tanțe, din anii 1848—49. Ele m'au
 fostă date mie de cătră repozatulă
 meu vără, Ananie Moldovană, fostă
 avocată în Turda, care le-a pri-
 mită dela o rudeniă a nemurito-
 rului prefectă Avramă Iancu, din
 Munții-Apuseni.

Creșdendă, că ele voră fi de in-
 teresă pentru istoricii, cari se ocupă
 cu descrierea evenimenteloră din
 anii amintiți, m'am hotărâtă să le
 dau publicității în foisôra „Gazetei
 Transilvaniei”, ér după ce va urma
 publicarea, voră trece ca donațiune
 în posesiunea bibliotecii „Asocia-
 tiunii transilvane pentru literatura
 română și cultura poporului ro-
 mânu”.

I.

Corespondențe, ordine, declarații raporturi etc.
 Anulă 1848.

(scrisă cu litere latine.)

Frate Iancule!

Catu vei primi Cartea aceasta sa
 pornești cu lógeru têu în josu — caoi a
 nostu este tot disipat dupa ce nu stiu
 unde sa bagara — apoi *önkentesi**) ve-
 veniră pe jei si facura mare stricaciune.

Offenbaja 6 Ianuarie 1848 11 ^{hora} vesp.

Amos Tordasian m. p.

Adresa din afară:

Onoratalui Domn
 Avram Iancu
 prefect. aur. legiunî gem.
 Exoffo a Kimpeni.

(Litere cirile).

Cinstite Părinte N. Fodor!

În cât vei primi aceasta carte, îndată
 să faci rândă, ca să trimiteți la dom-
 nulă popa Balint, ca de grabă să trimită
 pe sama tunuriloră, că noi fără de prafă
 nu putemă porni, așa dară hibă să nu fie.
 În Cămpeni, 1848, Octob. 12 zile.

Niculaie Corcheș m. p. Avram Iancu m. p.
 maior. general.

*) romănesce: voluntarii.

Pe dostă răspunsulă:

(Litere latine).

Eu ve așteptă aici în Cerpenis, lu-
 crurile stau foarte bine, veniți cu graba
 che toate le veci afla gata la Kerpenis.

Balint Simeon m. p.
 da nu Cerpinianu ci Rossianu.

(Litere latine)

Salinele 4 (16) Nov. 1848.

Frate!

Vine Maior Tribunu meu ca sa ti
 spuna cu ce lau insarcinatu administra-
 torii Blasului iti alaturu si o scrisore a
 unor amici sub % erga remissionem, cum
 ai pută face această? Mie imi veni și
 soire offsa dela Comitet prin care imi
 arata pre DD. Administratori si mi zice
 sa indrept lucrurile politice acolo. Greu
 suspina inima mea, si nare cu cine se
 cointiellege.

I. B. A. Sever m. p.
 Prefect.

adresa:

Domn Domn
 Avram Iancu.

Unde vafi.

(Litere cirile)

Exelenția Ta Domnule General!
 Militarii noștri români, cari au fost

duși de sil'a tisturilor în ajutoriu ma-
 ghiarilor; din Aiud sau dus pân' la
 Clușiu Lună în 1-a novembre maghiarii
 cu totă puterea care au avută la Gherla
 au năvilit asupra d-lui Urban, însă un-
 garii neavând noroc au paștă înapoi
 cătră Clușiu; dăr' acum în toate zilele,
 dupăcum spun militarii cari de acolo au
 scapată luându-le cai, luându-le armele,
 din și în și înmulțindu-se ungurimea la
 Clușiu din țară ungurescă, si forpostu-
 rile lor cu patru tunuri stați în dealu
 Feleacului cătră Banabic.

Despre care întemplantă cu venirea
 militarilor noștri îndrășnim a te înști-
 ința.

O dăm din Ormeniș 5 Noemvrie 1848.

Horvath Péter m. p. káplár.
 stations-comandanș.

Papp Athanasie m. p.
 Ormenișului parochu

Adresa din afară:

S-er Exelenz dem k. k. Herrn Generalen
 Avram v. Iancu

Exoffo. ————— zu Felvincz.

(Litere latine)

Prea cinstite Domnule General

nve pre milostive Patron!

Pene akuma szintem inpatrole si

— Aniversarea morții lui Garibaldi a decurs în Italia în cea mai mare linișce. Numai în Neapole s'au ținut vorbiri iredentiste, auzându-se strigăte de: „Jos cu alianța triplă!“ adunarea însă a fost disolvată.

— Diarulul oficios din Copenhaga, „Dagens Nyheder“, a făcut propunerea ca să i-se dea Germaniei insula daneză Islanda împreună cu insulele din India vestică, în schimb cu Șlesvigul nordic.

— Din nou s'au ivit certe între catolicii și greco-ortodoxii din Ierusalim. O telegramă din Constantinopol a diarului Standard anunță, că între biserica grecescă și între cea latină s'a iscat o certă cu privire la repararea unui zid. Lucrul a ajuns la bătae, și trupele turcescilor interveniră cu atâta energie, încât în curând locul se umplu de morți și răniți. Ambasadorul francez a adresat o notă aspră Porții otomane, în care dăce, că n'a fost de lipsă intervenirea soldaților și face pe Porța responsabilă pentru vărsarea de sânge.

SCRIRILE DILEI.

— 28 Maiu (9 Iunie).

Din Anvers (Belgia) ni-se scrie: „Amintirile, ce le-a lăsat în inima studenților români de aici d-lu vice-consul al României, Charles Maibucher, prin ospitalitatea și amabilitatea rară, ce au manifestat-o față cu colonia românească de aici cu ocaziunea serbării jubileului M. S. Regelui Carol I, sunt mult mai plăcute, decât se pot lăsa neocompletat raportul, ce l'ați publicat în Nr. 110 din a. c. cu privire la acest obiect. Voiu aminti adecă, că la banchetul, ce s'a dat cu ocaziunea aceea la vila d-lui vice-consul Maibucher, seria toastelor a deschis-o, precum știți, însuși d-lu vice-consul închinându în sănătatea M. S. Regelui Carol. După aceea studentul Moroianu a închinat pentru toți patrioții români, cari fiă ca bărbați de stat, fiă ca scriitori, ca diariști etc. au lucrat din respect și au luptat energic adese-ori până la jertfe, pentru ca România să ajungă unde este astăzi. D-lu Constantin a ridicat paharul pentru d-lu G. Mendl consul general al României la Anvers. Studentul Trandafirescu în câte-va cuvinte alese a mulțumit D-lui Vice-Consul pentru primirea simpatică, ce a făcut studenților Români, și în aclamări generale beu pentru familia D-lui Maibucher. D-lu Maibucher se sculă din nou și se adresă către studenții români cu o escelentă vorbire, după care închină paharul pentru studenții români din Anvers, din țără și din străinătate.

După ce se mai toastă pentru Belgia și pentru familia regală belgiană, s'a redigeat o telegramă de felicitare către Regele Carol. În decursul banchetului o musică ne-a surprins cu imnul național al României, la auzul căruia studenții au erupți în aplause. După masă am mers în grădină, care era foarte frumos iluminată, cu câte-va sute de lămpione. Aici am asistat la un foc de artificii, care a durat cam o oră și a reușit pe deplin. Era trecut de mezul nopții, când mulțumindu-i pentru primirea cordială, ce ne făcuse, am părăsit vila simpaticului domn Maibucher. Înainte de a încheia, voiu spune, că pentru suvenirul acestei zile, d-lu Maibucher ne-a invitat să ne fotografăm cu toții în grup. Nu putem, decât să mulțumim și pe această cale d-lui Maibucher și să-l asigurăm de stima și simpatiile noastre sincere. — M. d. S.

Camera română a votat cu 79 contra 45 voturi, luarea în considerațiune a creditului de 45 milioane pentru terminarea fortificațiilor.

Ședința publică la școlile române din Brașov. Ședința publică ținută Dumineca trecută de societatea de lectură a studenților dela școlile medii române din loc, a fost o adevărată serbătoare școlară. Ea a arătat din nou, că tinerimea dela școlile noastre progresază din ce în ce tot mai mult și în deosebi că conlucrarea societății de lectură a studenților din clasele superioare se află în mâni foarte bune. Ședința a fost deschisă printr'un calduros cuvânt ținut de președintele societății d-lu prof. Ioan Popoa, care a arătat scopul societății și a încheiat, îndemnând tinerimea la activitate. După aceea corul studenților sub conducerea d-lui prof. N. Popovici intonă cântecul „Floricea“ de Wachmann. Atât acest cântec, cât și corul „Răsăritul soarelui“ de N. Gade au fost esecutate cu multă precizie, însoțite fiind de aplausele tuturor ascultătorilor. Cu multă pricepere și cu multă diligență a tratat studentul de cl. VIII C. Ionescu disertațiunea sa despre Constantin Negri, înfățișând ascultătorilor un lămurit și atrăgător tablou despre viața acestui bărbat meritat. Densul a fost vrednic de aplausele dobândite din partea publicului. În cântecul „Ochi albaștri“ de Denza, stud. C. Comanescu, a dovedit, că are o frumoasă voce de bariton, era ca Ibis în dialogul din „Ovidiu“ a arătat, că posedă multă talentă pentru declamațiune. Rolul lui Ovidiu a fost studiat cu diligență și

declamată de stud. I. Bordea. Binișor a fost esecutată și piesa instrumentală de Beriot de stud. M. Dima (violină) și A. Popă (pian). — Cum am dăsu mai sus, ședința a reușit pe deplin și a luat parte la ea un public foarte numeros.

Academia română a premiat pentru a doua oră opera ambasadorului român dela Bruxelles George Bengescu, „Bibliografia lui Voltaire“.

Șovinism murdar. Foile ungurescilor se plâng, că în Biserica-albă „înca tot“ se mai află pe frontispiciul școlii orășenești inscripțiunea: „Volksschule“, er la primăria se află inscripțiunile: „Bürgermeister“, „Stadthauptmann“, „Magistrat“ etc. Inscriptiia ungurescă nicăiri nu se află. „De aici“ — dăce foile ungurescilor — „cu drept cuvânt se poate conchide, că locuitorii din Biserica-albă nu sunt patrioți cevași prea însufleșiți“. — Ce să-i faci, decât n'ai nici pinteți, nici pericini, nu poți fi patriot și s'a isprăvit.

Colera asiatică a izbucnit în Camaran lângă marea roșă. Au murit mai multe persoane. Sultanul a dat ordinul autorităților din Hedjah și Iemen, ca să ia cele mai severe măsuri în contra răspândirii acestui flagel.

Catastrofă în părțile Năsăudului. Din Năsăud se scrie, că la 5 Iunie n. c. după ameză s'a iscat pe neașteptate un vânt puternic, care strică coperișele mai multor case. Urmă după aceea o ruptură de nori, în urmă căreia riuul ce curge pe la Năsăud, esundă și a treia parte din Năsăud fū acoperită cu apă. Mai multe case și edificii economice au fost ruinate. Brutarului Redle i-a mănătu apa nu numai casa, toate mobilile și banii, cei avea, ci și doi copii, unul de trei ani, celalalt de 6 luni. Apa, ce venia dela munți, făcu mari pagube și la câmp. Mai multe vite, oi și porci au fost nimiciți. Comunele Rebramică și Salve din apropierea Năsăudului se dăce, că încă au fost lovite de această catastrofă în măsură foarte mare. Pagubele sunt mari de tot. Așteptăm să ni-se trimită raportul detaiat.

Reuniune de consum de carne. În Brașov, d-nii Biró Sándor și Száva Gerő au luat inițiativa pentru înființarea unei reuniuni de consum de carne. al căreia scop este, de-a provede pe membrii cu carne bună și efină, cu eschiderea orî cărui altă profită. Membru al reuniunii poate să fiă or-ce locuitor onorabil din Brașov, avendă să plă-

tască anticipativ în casa reuniunii o taxă de 10 fl. Aceste taxe ale membrilor vor forma capitalul de întreprindere. În fruntea reuniunii va sta un comitet de direcțiune din 15 membri. Indată ce se vor înscrie membrii în număr suficient, se vor face pașii de lipsă pentru ca reuniunea să-și începă activitatea cât mai curând. Liste pentru înscrierea membrilor se află la Casina ungurescă și la „polgár-kör“ din loc.

Invitări. Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, invită la petrecerea de văr, ce se va arangia în favorul școlii de fete române din Abrud, la 22 Iunie st. n. în Praterul Abrudului. Prețul intrării de persoană 50 cr. Oferte marinimose se primesc cu mulțumit. Inceputul la 4 ore p. m. La timp nefavorit, petrecerea se amână pe ziua următoare și decât timpul va fi nefavorit, se va țin în sala la „Romănuța“.

Școlile române din Făgăraș își vor serba Maialul Joi în 4 Iunie st. n. la „Mora de hârtia“. Săra petrecere închisă. Prețul: de familie 1 fl. 20 cr., er de persoană 60 cr. Venitul este destinat în favorul ambelor școlii. Ofertele marinimose se vor cuita publice.

Jubileul unui vals. Duminecă s'a serbat în Viena aniversarea de 25 de ani a primei esecutări a renumitului vals compus de Johann Strauss „An der schönen blauen Donau“. Măistrul Strauss, însuși a dirijat în concertul de binefacere, ce s'a arangiat cu această ocaziune în „Sängerhalle“, valsul acesta, cel mai iubit și cel mai popular vals în Viena.

Administrația de stat și Transilvania.

În ședința dela 6 Iunie a camerei ungare unul dintre apărătorii proiectului de lege al guvernului, deputatul A. Miko vorbind pentru primirea proiectului de lege încheia astfel caracteristicul său discurs:

Decă, on. cameră, n'ar pleda altceva pentru sistemul de denumire decât cestiunea naționalităților — și atunci aș fi partisanul acestui sistem. Aici trebuie să amintesc frumoasă vorbire a onoratului meu coleg deputatul Iosif Molnar, în care acesta dăce, că în Ardeal maghiarii pe încetul se valahizează. El are dreptate. Dér on. domnă a mers și mai departe, el a căutat cauza acestui fenomen și ca argument a adus acea împrejurare, că statul n'a luat școlile în mâna sa. Pote avea dreptate, dér atunci rog pe on. meu co-

sztrezs ám orinduit si sztrezujeszku toate putere, insze de om szintzi oarete om álerga la armatyije si om da de stire.

Si szint al Meriiszale tsel mai plekat Sig. Szekely 25 Nov. Anno 1848.
Ioan Popovits m. p.
Parochus Szekelyosensis.

Dela poruncitul katanesk jasze porunka, sze nu sze kutiaza csineva se apróti de kurozu sze jeje' csineva cseva cu putjere, altmintren pediepszaszka sub lése katanaska.

Bánf-Hunyad, 5-a Decembris 1848.
(L. S.) Closy*)
Oberstlieutenant.

Domnule Prefectu!

În toate dilele am vine stire din partile celia din josu, despre pradile, ce întreprind magyari pe locurile acelia — anume Jară de josu o pradara — si acum se apropie de munti básióri, dupa un raportu facut dela Capitanu dela Básióra Lucats Vasile, — ma miru cum de

*) Closy ori Cosy, subscrierea nu se pote bine descifra.

Balint numi mai face nici o relatie pre-cu se apromisesea — mai asteptavom ceva sau ce vom face? remin

A D-tale
Offeubaja 21 Decembre 1848.
obligatu
Amos Tordasian mp.

Adresa din afară (cu cirile):
Dela tribunatulu Offenbaji.
Onoratului Domnu
Avram Iancu
prefectului legiunei aur. g. române
unde va fi.

(Litere latine.)
Onorate Domnule Prefecte!

Primindu officiosa ordinatiune se cercetezu despre Talianu și Caturu cumche acestia dóra în tota septimana ar duce carti la Clusiu și vicissim am cercetatu în totu chipulu si nu ese nimicu afara, cumcă dansii se fie rei în lucrulu acesta, de vreme ce Caturu au fostu totu ou Armadia decandu or pornitu dela Abrudu antiu, inca si în Atacu dela Sebesu au fostu facie, — iara Talianu ca uhu omu viduu, seracu, neputinciosu si oneratu cu multii pruncii suntu 7 sau 8 luni decandu nau umblatu dupo ni-

mica la Clusiu — Acu suntu acassa si Talianu și Caturu. Altmintrelea sum

Alu Onoratului Domnu Prefectu
Bistra, 21 Decemvrie 1848
umilitu servu
Ioane Balea, m. p.
Adresa din afară:
Onoratului Domnu Prefect
Avram Iancu
cu onore la Câmpeni.

(Litere cirile și latine amestecatú).
Mult Onorate Domnule Prefect!
Mult Onoratal comitet sub Nro 707
14 Decem. 1848 dice în urmarea acestia fiți vei pune, sau numi Tribunal oameni harnici, — și,
Mult Onorat Domniata, sub Nro 1.
6 Dec. a. c. bine voești a dăce: Si deodate voesc ca sãmă înștiintăti că pana acum, ai numit Tribunal, si v. Tribunal. Eu sub Nro. 4. am răspuns că am numit pe Rozor si pe Ioan Muntyan. — Comitetul M. O. sub Nro 821. 27/15
Dec. 1848 mau indatorat, ca numai deocat se dau porunci la toate satele din v. Tribunaturi se fie gata cu merinde pe 5. 6. zile — și prin cine. Așa fiind noi la Sibiu M. O. Comitet au interit pe

Joan Muntyan de Tribunal pe Tribuna-

tul II: sub Nro 823/848, si venind cu graba dela Sibiu, am si plecat în Tribunal introducaluindul pene în Zlatha, aci am audit ca M. O. Domniata ai bine voit a denumi alt Tribunal pe care eu nul cunosc ca sem pot purta atielu servitiu cum vreau, acuma se faci bine a judeca cum se fie — ca se nu fim contra, lánge aceja la aciestă am nedezde mai encolo cu plecațiune sânt Zalathna 21 Decem. (2 Ian.) 1848.

A M. Onorat Domnitate
plecate slugé
Ioachim Betsille m. p.
v. praefect.

Adresa din afară:
8/848 Dela V. Praefectura Aurariei
Rom. Gemine
Mult Onoratului Domn Praefect al
Legiunii Romane Aurarie Gemine
Avram Iancu
cu venerata la Abrud sau
unde va fi cu graba

In dosu sunt scrise următoarele rânduri cu cirile:

Domnii căpitani sunt rugati ca aceasta scrisore să o trimită cu cea mai mare grabă din sat în sat unde slujeste — adeca la Domnul Praefect Avram Iancu.

legi să fie consecventă și să nu dică nimic, decât statul — poate pentru același scop — ia administrațiunea în mână sa (Viue aprobări în dreapta).

Nu pot decât să mă mir, că un Ardelean a vorbit în contra administrației de stat, deoarece tocmai în Ardeal raporturile naționalităților sunt cele mai critice și proiectul tocmai răul acesta voiesce să-l delăture. (Așa e! în dreapta).

Cugete fi-are ardelean, că astăzi răul nu e atât de mare, pentru că naționalitățile sunt ași în nemișcare. Dă ce se va întâmpla atunci, când vor intra acestea în acțiune, și nu le va sta împotriva dreapta, dă puternica mână a statului, care voiesce să pună margine agitărilor lor antinaționale? (Viue aprobări în dreapta și în stânga). On. camera! Din cauza acestor motive și cu deosebire a acestor din urmă, sunt pentru proiect.

Și cum se nu vorbesc așa deputații guvernamentali în dietă, când organul de căpetenie al guvernului „Nemzet“ le pune, așa dicându, vorba în gură, strigându în gura mare că Ardealul numai prin administrațiunea de stat se poate scuti și salva pentru maghiarism. Eată ce dice între altele numita fôia:

„In special trebuie să scutim pe locuitorii Ardealului, cari aderă la baza dreptului de stat, la parlamentarismul și la ideea de stat maghiar. Dacă dinocă de dealul mare (în Ungaria) schimbarea administrațiunii de stat împreunată cu sistemul denumirii este de deosebită lipsă, atunci dincolo de dealul mare (în Ardeal) ea este de o sută de ori mai necesară. Dacă în Ungaria încă în an de zile nu se va introduce administrațiunea de stat în părțile ardelen, ea trebuie numai decât pusă în ființă ca să pretindă *supremele interese naționale*. De mult ar fi trebuit să se introducă și atunci multe lucruri rele în Ardeal nu s'ar fi dezvoltat în așa măsură, deși este o minune, că ele nu s'au dezvoltat și mai mult. Lupta societății din Ardeal pentru ideea de stat nimic n'o poate imputeri mai bine, ca administrațiunea de stat. Căci nimic nu-o poate face mai bună, mai puternică, și nimic nu-o poate conserva mai bine caracterul național al administrațiunii, ca tocmai decât statul o ia în mână sa. Societatea maghiară din Ardeal protestează dă în contra întreprinderilor agitatorice ale lui Ugron Gábor și ale soților săi, tot așa precum majoritatea mare a națiunii de dinocă de dealul-mare a protestat contra subminărilor...“

(Litere latine.)

Dela prefectura.

Instrucțiune.

1. Marturiile cu toată solemnitatea să sa joare.
2. Nici invinuitu, nici marturia nu trebuie altminterile tractata de catu cu blandetie.
3. Cellu mai micu semnu de prepusu de-a primi mituire se nu aud, la care punctu a va aduce aminte in numele cinstei voastre va provocu.
4. Curgerea comisiunii la ascultarea marturiilor și a invinovațiilor sa fie verbală.
5. Cei vinovati sa sa pue in padia in case cinstite la romani in Abrud pana voi capata raportare.
6. Cu toate puterile să fiti a raspandi o idee de blanda tractare in acestu lucru ou unguri.
7. Investigaciunea sa fie in satu la casa lui Ciocu Alecsandru.

Câmpeni 21 Dec. 1848.

Avram Iancu m. p.
prefect.

(Litere cirile.)

Amice!

Trămit aceasta Espuseciune a mai

Răspunsul la adresa camerei Române.

Vineri în 25 v. M. S. Regele Carol. avându la stânga sa pe principele Ferdinand moștenitorul Coronei, a primit în sala Tronului biroul și comisiunea Adunării deputaților, însărcinată a prezenta M. S. Regelui adresa de răspuns la mesagiul Tronului. Eată *răspunsul Regelui*:

Domnule președinte,
Domnilor deputați,

Primesc cu o deosebită bucurie adresa camerei prin care reînnoșce simțimintele sale de dragoste și recunoștință către Mine.

Dacă putem privi cu viață mulțumire acest pătrar de secol de muncă, de progres și de însemnate rezultate dobândite, tocmai acesta trebuie să fie un îndemn pentru noi toți de a urma opera începută și a desvolta totă energia și silințele noastre spre a asigura României un viitor fericit, căci ceea ce se zidesce cu înțelepciune și cu dor de Țară, trainic rămâne.

Nu Mă îndoiesc, D-lor deputați că D-văstră veți da guvernului Meu totă tprrijinul ca lucrările adunării din această sesiune să fie roditoare.

Încă odată vă mulțumesc din totă sufletul pentru urările ce Mi le aduceți Mie, Reginei și Principelui Moștenitor.

Regele Carol pentru monumentul lui Brătianu.

M. S. Regele României a adresat următoarea scrisoare d-lui M. Kogălnicenu, președintele comitetului pentru ridicarea monumentului lui Ion C. Brătianu:

Scumpe d-le Kogălniceanu.

Capela ce este a se clădi la Florica pe mormântul lui Ion Brătianu, cum și monumentul ce i-se va ridica în Capitala României, printr'o subscripțiune publică, dovadă este, că Țara nu uită pe cei ce au sprijinit-o cu lumina și patriotismul lor.

Și fiindcă dragostea Patriei este sădită de Dumnezeu în inima Românului, sunt sigur, că națiunea întreagă va lua parte la acest semn de recunoștință ce se aduce unui mare patriot și înțelept bărbat de Stat, care o jumătate de veac a muncit fără preget la întărirea și ridicarea nemului său, și care a slujit Țara și Tronul cu credință și cu prețul vieții sale, în îndelungate și grele vremuri.

Dorința de a răsplăti pe cei cari s'au jertfit binelui obștesc Mi umple sufletul de bucurie și privesc ca o

multor preoți și ceurionii ca să vede ce supărări au acesti frati ai noștrii. — Știu, că vor veni la D-ta și vor întreba de rezultatul rugămintei lor, încât se ține de para dată contra Domnului capitanu Suini, spune-le că e lucru tare periculos ane înocera și cu ofiarii imperatesc și până când vom putea să mai răbdăm, că avem destule cu ungurii. — Iara ce se ține de asupria sătenilor dela carii avend să plătescă ce au pradat (. . . ilegibil, rupt) Administratura se fie cu luare aminte, ca omienii să nu se asuprească cu pretensiuni nedrepte, pentru-că sau observată, că multi unguri, si si altii redica asupra românilor totă felul de pretensiuni.

Adăunăci fiind în Sibiiu avocatul Botta din Șard, au întrebat, ce să se facă că moșile remase de ungurii căzuți în resboiul contra românilor chiamă la D-ta și vă înțelegeți.

Sibiiu 24 Dec. 1848.

S. Bărnăuș m. p.

Adresa:

Amicului Samuil Părăuș împreună administrator a Comitatului Albei de jos (Va urma.) Belgrad.

scumpă datoriă de a lua sub ocrotirea Mea aducerea la îndeplinire cât mai neîntârziată a acestui gând, ce face onore cugetării și simțirii omenesc.

Pentru acest sfârșit, pun la dispoziția comitetului monumentului lui Ion Brătianu suma de 25,000 de lei.

Nădăduind, scumpe domnule Kogălniceanu, că veți dobândi în curând însănătoșirea, vă reînnoșc espresiunea simțimintelor de stima și afecție ce vă păstrez.

Bucuresc, 24 Mai 1891.

Carol.

Correspondența „Gaz. Trans.“

Din comitatul Țernevei mic, 6 Iunie 1891.

„Gazeta“ în Nr. 109 din 15 (27) Mai 1891 între necrologe comunică, că *Niculau Popu*, proprietariu în Bobohalma, după scurte suferințe au răposat în 21-a Mai în etate de 62 de ani.

Fiindcă totă omenimea e supusă acestei sorți ne evitabile, publicul cel mare astfel de vești le ia simplu și fără păcare spre sciință.

Trecu însă din viață indiviși și cap de familie, cari merită, ca publicul cel mare să persiste câteva momente asupra vieții lor, cari deși s'au stins, dă au lăsat în lume urme care dovedesc, că au trăit.

Categoriei acestora aparținend și defunctul, mă vedu îndemnat a încerca încât imi ajungu cunoscințele, să comunic unele schițe din viața lui plină de activitate.

Niculau Popu, pre câtă sciin, s'a născut în comuna Blășiel, comitatul Țernevei-mic. Școlile elementari, preum și gimnasiali, le a frecventat în Mediaș, unde însușindu-și perfectă limba germană, în anii 1848—49 devenise indispensabil în centrul afacerilor fiind pe acelea timpuri foarte rar Român cunoscător de acea limbă.

Anul 1848 l'a apucat studiile filosofice în Clușiu, unde în societatea tinerimei studioase a isbucnită curentul noțional atunci dominant, care l'au caracterizat în totă viața, și care l'a răpit — deși tinăr — a se arunca în valurile revoluțiunii, în care încă la început era se-și repună viața în catastrofa dela Ogra, întâmplată sub conducerea nefericitului Petru Bonta.

După ocuparea țerei prin insurgenți, neisbutind a se refugia în munți ori în Românie, și-a scăpat viața ca prin minune, ce este a se scrie numai împrejurării, că Românii din acea epocă, mai bucuroși ar fi murit de cât să fi trădat pe un inteligent.

După pacificarea țerei, Nicolau Popu nu a vânat după direcții, deși pe acelea timpuri se căutau cu lumina indiviși, cari posed u limba germană, oi încredut în brațele proprii și cu speranța în Dumnezeu s'a rezolvat pentru cultivarea pământului.

Lipsit cu totul de vre-o avere, la început nu s'a subtras nici el, nici soția sa dela nici un fel de lucru, ce se recere pe această carieră fatigiosă, până când i'a succedut a exarendă o posesiune nobilitară, unde pârținindu-se norocul, pe la 1860—61 îl vedem progresand cu pași uimitori.

Sub provisorul lui Schmerling și mai târziu a îmbrăcat și oficii de subpretore și aseră la scaunul orfanal dă activitatea lui propriu dă s'a dezvoltat pe câmpul economiei rurale și cu deosebire în cultivarea viilor, care într'atâta i-a remunerat ostenelele, cât în restimp de 15—18 ani a acvirat prin cumpărare totă posesiuni nobilitare din Bobohalma, afară de una, devenind unul din cei dintâi viriliști ai comitatului.

Totă acest complex de avere l'a agonisit Nicolau Popu fiind împovărat cu o familie numără, care i-a impus datoriă a da educațiune la 8 prun, cărei datorii însă a corăspuns, cu deplină onore dăruind națiunii un doctor în drepturi, neguțator de primă

rang, și econom de model, educand tot-odată și 4 fete amăsurat reerintelor timpului.

Pe lângă îngrijirile familiare repopu nu a uitat nici de îndatorirea, ce se impune unui Român adevărat față cu națiunea. El vădend, că averea bisericească pe lângă toate înclinările poporului de a dăru nu sporesce, a luat îngrijirea bunului bisericesc asupra sa, și pe lângă o manipulare rigurosă de vre-o 8—10 ani și firesce și cu succursul său material, a ridicat în Bobohalma o biserică din material solid în stil orientat, care face onore archidieceei.

Singur pentru această biserică numele lui Nicolau Popu va trăi în Bobohalma și jur. Amicii și cunoscuții lui, cari au petrecut multe ore și zile frumoase în casa lui pururea deschisă, și la masa lui într'adevăr ospitală, îi vor păstra memoria fiind în viață, ai săi însă, cari au de a-i mulțumi nu numai o educațiune ală, dă și o avere, ca cu care rar se mai poate lăuda o familie în patriă, cred, că nu vor întrelăsa a-i perenna memoria. *Un amic.*

Literatură.

„Romänische Revue“. Revistă politică-literară. Editor Dr. *Corneliu Diaconovich*. Redactor responsabil Dr. *Titu Tomiu*. Direcțiunea: *Wien, VIII., Feldgasse 15*. Anul VII Nr. 5. Cuprinsul: 10 (22) Mai 1866—1891. — 10 Mai 1881. Königskrönung in Bucuresc. Nach V. Alesandri, deutsch von L. V. Fischer. Acest Nr. aduce și portretele M. M. L. Regelui și reginei României precum și a Principelui moștenitor.

Telegramă particulară a „Gaz. Trans.“

Blășiu, 8 Iunie st. n. sosită séra la 10 ore. Corpul profesoralu dela institutul preparandial și dela școlile normale din Blășiu cu profundă durere anunță cumcă mult iubitul și stimatul lor colegu *Petru Solomonu* după un morbu grav de 8 zile a răposat astăzi la 3 $\frac{1}{2}$ ore după amă.

Cutremur de pământ în Italia.

Roma, 7 Iunie. În Veneția și în Milan, cam la orele 2 și 8 minute dimineața, s'a simțit un puternic cutremur de pământ, fără însă ca acesta să facă vre-o stricăciune. În Verona s'a simțit pe la orele 2 dimineața, trei puternice cutremure de pământ, cărora premerse un șgomot subteran. Domnesce o panică mare. Poporațiunea părăsesce casele în grabă. Subdirectorea unui pensionat muri de spamă. În *Marcegno* s'au surpat 3 case omorind 3 persoane. În *Pario-Calavena* au fost școlose 17 persoane vii de sub mine. Pe la 6 ore s'a simțit érași un cutremur. Se dice că acesta a causat stricăciuni în întreaga provincie.

Cununiă. D-lă *Quintiliu Breharu* din Someșfalău și d-ra *Cornelia Pușcariu* din Țaga se vor cununa la 23 Iunie n. c. în biserică română gr. c. din Țaga.

DIVERSE.

De ale Americanilor. Un cetățen bogat din Chicago a făcut comisiunei esposițiunii propunerea, ca să cumpere coloseul din Roma și să-l transpore în părți singuratic la America. Întreprindătorul asigură, că el reprezintă o societate, care are un capital de peste 200 milioane de dolari și pretuesce șpele la suma de 40 milioane dolari. — Nu se vor găsi ore și astfel de Americani, ca să transpore Alpii séu Rinul la esposițiunea dela Chicago?

Proprietar:
Dr. Aurel Mureșlanu.
Redactor responsabil interinal:
Gregoriu Malor.

